

گفتمان مقاومت

حجت الاسلام مهدی حسینی و ناصر بروجردی

دفاع
ثلاث

تهیه کنندگان:

پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)

و

سازمان عقیدتی - سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

معاونت تربیت و آموزش

سرشناسه :	حسینی، مهدی، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور :	گفتمان مقاومت/ مهدی حسینی و ناصر بروجردی؛ تهیه کنندگان پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق علیه السلام و سازمان عقیدتی - سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، معاونت تربیت و آموزش؛ ناظر علمی حبیب زمانی محبوب؛ ویراستار علی اصغر کاویانی؛ سرویراستار حسین قاسم حمزه.
مشخصات نشر :	تهران: سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، انتشارات دفاع، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری :	۱۹۲ ص:؛ نمودار (رنگی): ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک :	۹۷۸-۶۰۰-۸۷۴۵-۳۹-۶ ریال ۱۶۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
یادداشت :	کتابنامه: ص. ۱۸۹ - ۱۹۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع :	مقاومت مدنی -- جنبه های مذهبی -- اسلام
موضوع :	Government, Resistance to-- Religious aspects-- Islam
موضوع :	نهیضت های مقاومت -- جنبه های مذهبی -- اسلام
موضوع :	Resistance movements -- Religious aspects-- Islam*
موضوع :	صبر -- جنبه های اجتماعی
موضوع :	Patience -- Social aspects
موضوع :	گفتمان -- ایران -- جنبه های سیاسی
موضوع :	Discourse analysis -- Political aspects -- Iran
موضوع :	وفاق اجتماعی -- ایران
موضوع :	Consensus (Social sciences) -- Iran
موضوع :	سلطه جویی -- ایران
موضوع :	Manipulative behavior -- Iran
شناسه افزوده :	بروجردی، ناصر، ۱۳۵۷ -
شناسه افزوده :	زمانی محبوب، حبیب، ۱۳۵۷ -
شناسه افزوده :	پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)
شناسه افزوده :	سازمان تربیت و آموزش عقیدتی سیاسی
شناسه افزوده :	سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، انتشارات دفاع
رده بندی کنگره :	۱۳۹۷ ۲۲۰/۱۱ BP
رده بندی دیویی :	۳۷۱/۰۲
شماره کتابشناسی ملی:	۳۷۸۰۲

دفاع اسلامی و امنیت

تهیه کنندگان: پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (علیه السلام)
و سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع - معاونت تربیت و آموزش
نویسندگان: حجت الاسلام مهدی حسینی و ناصر بروجردی

ناظر علمی: حبیب زمانی محبوب
ناظر نهایی: عزت الله معتمد
ناظران فنی: سید کامران سیف، حسین حسین پور
و ابایش نهایی: سید علی یار افشار پور ددشت
ویراستار: علی اصغر کاویانی سرویراستار: حسین قاسم حمزه

صفحه آرا: اسماء وصال طب راوری
چاپ: مرکز خدمات فرهنگی مطهر
نوبت و تاریخ چاپ: اول - ۱۳۹۷
شمارگان: ۱۰۰۰ جلد بهاء: ۱۶۰۰۰۰ ریال
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۴۵-۳۹-۶

نشانی ناشر: تهران، میدان نوین، خیابان شهید لنگری، جنب اداره هواشناسی،
ساختمان شهید مطهری، مرکز نشر دفاع
کدپستی: ۲۳۹۳۰۰۶ تلفن: ۱۶۹۳۶۱۴۳۳۹
پست الکترونیک: nashrdefa@fatehnet.net

فهرست مطالب

۹	پیشگفت
۱۵	مقدمه
	درس اول: کلیات مقاومت (تعاریف، مفاهیم، مبانی، اهمیت و ضرورت، چرایی و چرایی گفتمان مقاومت در آیات و روایات)
۱۸	۱-۱. مفهوم‌شناسی گفتار
۲۰	۲-۱. مفهوم‌شناسی مقاومت
۲۱	۳-۱. جایگاه و اهمیت مقاومت و ایستادگی
۲۱	۴-۱. گفتمان مقاومت در قرآن کریم
۲۴	۵-۱. گفتمان مقاومت در احادیث و روایات
۲۷	۶-۱. آثار و پیامدهای استقامت در قرآن
۲۹	۷-۱. مقایسه گفتمان مقاومت با گفتمان اصلاح طلبی
۳۳	۸-۱. مقایسه گفتمان مقاومت با اعتدال‌گرایی
	درس دوم: شاخص‌ها و ابعاد گفتمان مقاومت (نرمش قهرمانانه، ایستادگی در مقابل تهدید و تحریم، جهاد کبیر و...)
۴۰	۱-۲. ایمان به امدادهای الهی و غیبی
۴۲	۲-۲. ولایت‌پذیری و اعتقاد به رهبری ولی فقیه
۴۲	۱-۲-۲. ولایت پیامبر ﷺ و معصومین علیهم‌السلام
۴۵	۲-۲-۲. ولی فقیه جامع الشرایط
۴۶	۳-۲-۲. نقش رهبری در نهضت مقاومت
۴۷	۳-۲. شناخت ماهیت، ترفندها و توطئه‌های دشمن (دشمن‌شناسی)
۵۳	۴-۲. استکبارستیزی و نفی سازش

- ۵-۲. استقامت، ایستادگی و صبر در مقابل تهدید، تحریم، فشارها و سختی‌ها ۵۵
- ۶-۲. برخورداری از روحیه جهادی و شهادت طلبی ۵۷
- ۷-۲. تکیه بر ظرفیت‌ها و توانایی‌های امت واحده اسلامی ۶۰
- ۸-۲. بهره‌گیری از عقلانیت و تدبیر با رویکرد انقلابی ۶۲
- ۹-۲. تکلیف محوری در عین تلاش برای رسیدن به نتیجه ۶۴
- ۱-۲. ایجاد وحدت و پرهیز از تفرقه بین امت‌های اسلامی ۶۸
- ۱-۱۰-۲. پاسخ به یک شبهه ۷۱

درس دوم نقش گفتمان مقاومت در خنثی‌سازی طرح‌های نظام استکباری

- ۱-۳. استقامت با برترت در جنگ‌ها ۷۶
- ۲-۳. عرصه‌های استقامت با برترت و اصحاب ایشان ۷۷
- ۱-۲-۳. عرصه استقامت ۷۷
- ۲-۲-۳. عرصه نظامی ۷۷
- ۳-۲-۳. عرصه سیاسی ۷۹
- ۴-۲-۳. عرصه فرهنگی ۷۹
- ۳-۳. نمونه‌هایی از استقامت اصحاب رسول خدا (ص) ۸۰
- ۱-۳-۳. امیرالمؤمنین (ع)، نمونه استقامت در راه خدا ۸۰
- ۲-۳-۳. استقامت خُباب بن آرث ۸۲
- ۳-۳-۳. استقامت بلال بن رباح حبشی ۸۳
- ۴-۳. دفاع مقدس هشت ساله ملت ایران ۸۳
- ۵-۳. مقاومت مردمی در برابر فتنه ۷۸ ۸۵
- ۶-۳. مقاومت مردمی در برابر فتنه ۸۸ ۸۷
- ۷-۳. مقاومت در برابر تحریم‌های فلج کننده ۹۱
- ۸-۳. شکست طرح خاورمیانه بزرگ ۹۴
- ۱-۸-۳. اهداف شوم طرح خاورمیانه بزرگ ۹۴

۹۶	۳-۸-۲. سرنوشت طرح خاور میانه بزرگ.....
	درس چهارم: عوامل و الزامات حفظ، تقویت و استمرار گفتمان مقاومت
۱۰۴	۴-۱. یاد خدای تعالی و توکل به او، توجه و تمسک به قرآن کریم.....
۱۰۵	۴-۲. تبیین پاداش استقامت و پایداری در جهاد با دشمنان.....
۱۰۷	۴-۳. داوری امدادهای الهی.....
۱۰۸	۴-۱. جنگ بدر.....
۱۰۹	۴-۳-۲. حکایت.....
۱۱۰	۴-۴. تقویت و تعمیق حساسیت بیداری اسلامی در حوزه مقاومت.....
۱۱۱	۴-۵. امیدواری نسبت به آینده روشنی نهضت مقاومت.....
۱۱۳	۴-۶. پیروی و تبعیت از فرمان رهبران همه مقاومت.....
۱۱۴	۴-۷. مقابله با سازشکاران و دشمنان نشانده استکبار جهانی در کشورهای اسلامی و طرد آنها.....
۱۱۵	۴-۸. تقویت و افزایش اقتدار نظامی، اقتصادی، فرهنگی.....
۱۱۷	۴-۹. مقابله با تفرقه افکنی فتنه های مذهبی و طایفه ای.....
	درس پنجم: ظرفیت و دستاوردهای گفتمان مقاومت در عرصه های سیاسی، امنیتی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی در گستره وسیع منطقه بین المللی
۱۲۳	۵-۱. دستاوردهای داخلی.....
۱۲۳	۵-۱-۱. ایجاد خودباوری و تقویت اعتماد به نفس ملی (تحقق شعار ما را می دانیم).....
۱۲۴	۵-۱-۲. ایجاد وحدت و همبستگی ملی.....
۱۲۶	۵-۱-۳. رشد و پیشرفت در عرصه های مختلف، بدون تکیه بر مستکبران عالم.....
۱۲۹	۵-۱-۴. ارائه الگوی حکومتی و سیاسی جدید به نام مردم سالاری دینی.....
۱۳۱	۵-۱-۵. ایجاد امنیت و ثبات.....
۱۳۲	۵-۱-۶. نهضت خدمت رسانی به مردم و تلاش برای ایجاد عدالت.....
۱۳۴	۵-۲. دستاوردهای بین المللی.....

- ۱-۲-۵. افزودن نفرت از مستکبران عالم در جوامع مسلمان ۱۳۴
- ۲-۲-۵. پیروزی کشورهای عضو محور مقاومت ۱۳۶
- ۳-۲-۵. تحقق بیداری اسلامی و سرنگونی دولت‌های دست‌نشانده منطقه ۱۳۷
- ۴-۲-۵. ایجاد روحیه ظلم‌ستیزی و عدالت‌طلبی در برخی جوامع غربی (جنبش وال استریت و...) ۱۴۰
- ۵-۲-۵. کنار زدن پرده نفاق از چهره مدعیان حقوق بشر (داعش) ۱۴۲
- ۳-۳-۵. ظرفیت‌ها و توانایی‌های گفتمان مقاومت ۱۴۶
- ۱-۳-۵. دی‌جبهه استکباری ۱۴۶
- ۲-۳-۵. برقراری مبادلات گسترده اقتصادی، فرهنگی، امنیتی و ۱۴۷
- ۳-۳-۵. ایجاد پل‌ها بین اسلامی ۱۴۹

درس ششم: رابع و تهدیدهای پیش روی گفتمان مقاومت

- ۱-۶. موانع و چالش‌های موجود در گفتمان مقاومت از نظر قرآن و روایات ۱۵۳
- ۱-۱-۶. عوامل غضب الهی ۱۵۶
- ۲-۱-۶. عوامل ضلالت و گمراهی ۱۶۳
- ۲-۶. غفلت از دشمن غدار و حيله‌گر ۱۷۳
- ۳-۶. خطر خوش‌بینی برخی از خواص به دشمن ۱۷۵
- ۴-۶. ایجاد اختلاف میان امت اسلامی ۱۷۸
- ۵-۶. تلاش دشمن برای محو یا کم‌رنگ ساختن الگوی انقلاب اسلامی ۱۸۰
- ۶-۶. غفلت از موضوع فلسطین به عنوان مسئله اول جهان اسلام ۱۸۱
- ۷-۶. ضعف‌های نظامی و امنیتی در محور مقاومت ۱۸۳
- ۸-۶. وابستگی اقتصادی و فرهنگی به جوامع استکباری و پیروی بی‌قید و شرط از الگوهای غربی برای پیشرفت ۱۸۴
- ۹-۶. تبعیت کردن و مزدوری برخی از حاکمان کشورهای اسلامی ۱۸۶
- کتابنامه ۱۸۹

پیش‌گفتا

«إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (احقاف: ۱۳)؛ آنان که گفتند پروردگار ما خداست و آن‌گاه [بر این عقیده] استقامت کردند، نه ترسی دارند و نه اندوهگین می‌شوند.»

تعالی و تکامل جامعه انسانی، موطوبه تخیل برنامه‌ای است که بتواند با موانع، وسوسه‌ها و طغیان‌گری‌های درونی و بیرونی مقابله کند و استعداد یا ظرفیت‌های درونی انسان را شکوفا سازد. مقاومت، به‌عنوان اصل و اساسی در سرنوشت انسان، نقشی سازنده دارد.

همان‌گونه که انسان به مقاومت فردی احتیاج دارد، نیازمند مقابله با چالش‌های اجتماعی نیز می‌باشد تا بتواند در چهارچوب فلسفه زندگی اسلامی، اهداف و مقاصد و مطالب فردی و اجتماعی‌اش را دنبال کند و در مسیر درست آفرینش قدم بردارد؛ چراکه انسان به تنهایی قادر نیست به خواسته‌های خود نایل شود؛ بلکه نیازمند زندگی اجتماعی است تا بتواند انواع و اقسام نیازهای عاطفی، جسمی، مادی و معنوی خود را برآورده سازد.

شکی نیست که در این راه پریچ و خم، انسان نخست باید خود را بسازد؛ سپس به دیگران یاری رساند تا مقاومت پیشه کنند و با قناعت، کار و کوشش،^۱ توزیع درست منابع و ثروت،^۲ دوری از افراط و تفریط،^۳ عدالت و اجتناب از بی‌عدالتی و ظلم،^۴ اجتناب از اقتصاد ربوی و مانند آن،^۵ استفاده از تولید داخلی،^۶ مدیریت عالمانه و متعهدانه،^۷ استقلال فردی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی و... خود و جامعه را حفظ نمایند.

بنابر آنچه گفته شد، دین مبین اسلام به استقامت، جایگاه و اهمیت وافر قایل شده است. از این رو، در آیات الهی، اصحاب پیامبر اکرم ﷺ بارها، به استقامت در برابر دشمنان فراع و اندوده شده‌اند.^۸ تاریخ گواه است که یکی از مهم‌ترین علل پیروزی یاران رسول خدا ﷺ بر دشمنان، پایداری و استقامت در برابر دشمنان و خندق و رسیدن ندای «اکنون دین مبین اسلام و گسترش آن در اقصی نقاط جهان، صبر و استقامت و پابندی یاران راستین به ارزش‌ها و فضایل اسلامی بوده است. رهبران راستین دین مبین اسلام به هیچ‌روی از آرمان‌های خود دست برنداشته‌اند؛ بلکه با اتخاذ آرمان‌گرایی واقع‌بینانه، مسلماً با رویکرد سخت‌گیرانه

۱. نحل (۱۶)، آیه ۱۴؛ اسراء (۱۷)، آیات ۱۲ و ۶۶؛ قصص (۲۸)، آیه ۲۳؛ روم (۳۰)، آیه ۴۶؛ مزمل (۷۳)، آیه ۲۰.

۲. حشر (۵۹)، آیه ۷.

۳. اعراف (۷)، آیه ۳۱؛ انعام (۶)، آیه ۱۴۱.

۴. اعراف (۷)، آیه ۸۵؛ هود (۱۱)، آیه ۸۴-۸۸؛ شعراء (۲۶)، آیه ۱۸۳.

۵. بقره (۲)، آیات ۲۷۵-۲۷۹؛ روم (۳۰)، آیه ۳۹.

۶. توبه (۹)، آیه ۲۸.

۷. قصص (۲۸)، آیه ۲۶.

۸. هود (۱۱)، آیه ۱۱۲؛ شوری (۴۲)، آیه ۱۵.

و گاهی با نرمش قهرمانانه که خداوند متعال از این نرمش قهرمانانه به عنوان فتح مبین یاد می‌کند،^۱ به اهداف متعالی خود رسیده‌اند.

در این برهه حساس از حیات طویه جمهوری اسلامی ایران که استکبار جهانی با مجهز شدن به تمام توان و ظرفیت و امکانات و شیوه‌های شیطانی و غیرانسانی خود، کشور عزیزمان را مورد تهاجم فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و... قرار داده است که بیانگر اهمیت و ضرورت بیش از پیش فرهنگ‌سازی گفتمان مقاومت در میان کارکنان و نیروهای خدوم وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح است و ضرورت پی‌بردن سرپژدهان به لایه‌های مختلف گفتمان‌سازی و گفتمان مقاومت اسلامی را صدپندار می‌سازد.

معاونت تربیت و آموزش سازمان پدتی-سیاسی ودجا، طی فرآیندی علمی، بر آن شد تا در ادامه مباحث سال گذشته، خود درباره انقلابی بودن و انقلابی ماندن، در سال جاری نیز با تدوین کتابی با عنوان «گفتمان مقاومت»، افزایش دانش و بینش، بصیرت سیاسی کارکنان ودجا را در زمینه نگارش و باورهای فراگیران نسبت به نقش گفتمان مقاومت در خنثی‌سازی طرح برانگیزی نظام استکباری را تعمیق بخشد.

لازم به ذکر است، همچنان‌که در کتاب حاضر اشاره خواهد شد، به گواه تاریخ معاصر ایران، این گزاره که تسلیم و سازش در برابر نظم ناعادلانه جهانی و قدرت‌های سلطه‌گر، کم‌هزینه است، کاملاً اشتباه است؛ چراکه تاریخ ایران مملو از مصیبت‌ها و خسارات ناشی از سازش است؛ در دوره قاجاریه، به

دلیل عدم ایستادگی و مقاومت حاکمان بی‌لیاقت، بخش‌هایی از آذربایجان، گرجستان، افغانستان و ترکمنستان از ایران جدا شد؛ در دوره رضاشاه پهلوی، انگلیسی‌ها دستور دادند تا عهدنامه سعدآباد منعقد شود و به واسطه آن اروندرود را به عراق بخشیدند و سرچشمه رود هیرمند را به افغانستان هبه کردند. در دوره محمدرضاشاه خائن، انگلیسی‌ها دستور دادند تا بحرین که استان چهاردهم ایران است، به رهابی‌های آل خلیفه تقدیم شود و جزیره ایرانی «آریایی» یا «سیربو نعیر» و جزیره نفت خیز «زرکوه» را نیز به امارات ببخشند؛ ولی در سایه مقاومت ملت غیور ایران، در دست سال دفاع مقدس و پس از آن، یک وجب از خاک ایران به بیگانه داده نشد.

جدای از این‌ها، مقاومت ایستادگی اگر هزینه هم داشته باشد، اما در نهایت، استقلال و آزادی و عزت ملی و کرامت انسان را به دنبال دارد و با ایجاد خودباوری در یک ملت، می‌توان به قله‌های پیروزان در سایر عرصه‌ها نیز رسید؛ لیکن حفظ گفتمان مقاومت، مستلزم اموری است که به صورت مبسوط از درس چهارم به بعد مورد بررسی قرار گرفته است که توجه ویژه به این بحث خالی از لطف نیست.

با این توصیف، آنچه تدوین شد و پیش روی شما قرار گرفته، حاصل تلاش جمعی از اعضای کمیسیون عالی تربیت و آموزش و کارگروه‌های تخصصی متون و کانون اساتید این سازمان و نویسندگان و مترجمان عالی و فنی پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع) است که از مجموعه نیازسنجی‌ها و نظرسنجی‌های گرفته‌شده از کارکنان خدوم و شریف وزارت دفاع به دست آمده است که در کارگروه تاریخ و سیاست کانون اساتید معاونت تربیت و آموزش سازمان عقیدتی - سیاسی و در کارگروه‌های تخصصی تدوین سرفصل‌های آموزشی،

مشخص شده و در کمیسیون عالی تربیت و آموزش به ریاست نماینده مکرم ولی فقیه
وریاست سازمان عقیدتی-سیاسی ودجا به تصویب رسیده است.

از این رو لازم می دانم تا از هیئت رئیسه محترم سازمان عقیدتی-سیاسی ودجا،
اعضای کمیسیون عالی تربیت و آموزش، کارگروه های تخصصی متون و کانون
اساتاد این معاونت، نویسندگان فرهیخته و ناظران علمی، فنی و نهایی معزز
پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع) تقدیر و تشکر نمایم.

و من الله التوفیق

معاون تربیت و آموزش

سازمان عقیدتی-سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

مهدی حسینی

www.ketab.ir

